

Miroslav LUKETIĆ

Plejadi zaslužnih stranaca-ljekara koji su dali vidan doprinos razvoju zdravstvene kulture u Crnoj Gori i u najtežim ratnim iskušenjima vršili svoju humanu dužnost, pripada doktor Benedetti (slika 1). Rođen u

Slika 1.

— Dr Ernesto de Benedetti

Italiji, dolazi kao ljekar u Crnu Goru 1906. godine i stalno živi i radi na dužnosti ljekara novoformiranog crnogorsko-italijanskog »Barskog društva«. Pored svoje redovne dužnosti u Društvu on je pružao zdrav-

Proučavajući poslednjih godina medicinsku i srodnu floru i zdravstvenu kulturu Paštrovića i Majina, često sam od naroda čuo o humanom lekaru dr Benedettiju, pa sam zamolio našeg poznatog istoričara dr Miroslava Luketića Budcanina da napiše nešto o ovom dobrom čoveku koji je zajedno sa svojom suprugom Milicom pao kao žrtva fašizma. Dr Luketić se odazvao ovim svojim prilogom. — J. T.

stvenu pomoć građanima Bara i okoline i tako stekao veliku popularnost i pribrao mnoga priznanja stanovnika ovoga kraja. U balkanskom ratu, kada je Crnoj Gori i te kako bila potrebna ljekarska pomoć za liječenje ranjenika, Benedetti se kao strani državljanin dobrovoljno javio Crnogorskom dvoru na Topolici kod Bara i lično knjazu Danilu izjavio spremnost da liječi ranjenike. On je predložio da se organizuje bolnica u neposrednoj blizini bojišta za hitne intervencije i njegov predlog je prihvaćen. Bolnica je organizovana u mjestu Murićani i za šefa bolnice postavljen je doktor Benedetti.

Zet Benedettija Stevo Rafailović, penzioner iz Budve i aktivni učesnik NOR-a, živo se sjeća njegovih zasluga i priznanja, on nam je pružio podatke o ovom zaboravljenom, a zaslužnom čovjeku.

Benedetti je bio česti gost na dvoru na Topolici i uživao je veliki ugled. Kada se dobrovoljno javio da liječi ranjenike 1912. godine, lično knjaz Danilo mu je rekao: »Hvala ti moj dragi doktore, Crna Gora ti ovo neće zaboraviti«. Jednom prilikom knjaz Danilo je posjetio bolnicu s ranjenicima i upitao Benedettija: »Doktore, slušaju li te Crnogorci?« —

»Da, knjaže i previše.« — »Kako to i previše«, upita knjaz. — »Nema kod njih jauka, kao da ne osjećaju bol«. — »Doktore i te kako ih boli, ali ne jauču, jer to ne priliči njihovom junaštvu« — odgovori knjaz Danilo.

Za učešće i zasluge u balkanskom ratu doktor Benedetti je dobio ratna i druga priznanja od kralja Nikole i Vrhovne komande. U prvom svjetskom ratu doktor Benedetti je nastavio da vrši svoju humanu dužnost i kada je došlo do kapitulacije Crne Gore 1916. godine zajedno sa srpskom vojskom povlači se preko Albanije O albanskoj golgoti pričao je mnoge uspomene kao očevidac, izražavajući divljenje za srpsku vojsku i njene slavne podvige. Sve do Drača odstupao je zajedno sa srpskom vojskom i vidio i doživio prava čudesa. I tu je kao ljekar u granicama mogućnosti pružao pomoć oboljelima, često je to bilo bez rezultata, jer se umiralo masovno. Sjećao se Benedetti tih strahota i pričao prijateljima o svemu doživljenom, saosjećajući kao sa svojim najbližima.

Nakon završetka rata obnavlja se rad Društva u Baru i Benedetti se vraća na svoju dužnost u Bar. Oženio se 1927. godine Milicom Rafailović (slika 2) i dobili su dva sina, Rudolfa i Runda.

Kao ljekar nastavio je aktivno da radi u Baru sve do kapitulacije Jugoslavije. Nije se dvoumio doktor Benedetti kada je naš narod ustao na borbu protiv okupatora. On i njegova porodica pomažu narodnooslobodilačku borbu, pružaju svesrdnu pomoć narodu ovoga kraja. Okupatori se svete na najsvirepiji način. Suprugu Milicu Njemci zatvaraju i strijeljaju 1944. godine na Trojici blizu Kotora. Doktor Benedetti odveden je u Njemačku i tragično završava svoj život u nacističkom logoru smrti »Belzenbergenu«. Svu njihovu imovinu u Baru neprijatelj je uništio.

Slika 2.
— Milica Benedetti, rođena
Rafailović

Stariji sin Rudolf sa 16 godina odlazi u partizane, a mlađeg je čuvala rodbina. Danas su njihova djeca visokoškoloovani radnici i stalno žive u Italiji.

Uspomena na doktora Benedettija i njegovu porodicu živi u sjećanju žitelja Bara i okoline. Više od 35 godina života i rada posvetio je liječenju našeg naroda, časno vršeći svoju dužnost. On se srodio s narodom, volio ga je i bio iskreno voljen. Kao ljekar i antifašista, on i njegova supruga ne mogu i ne smiju biti zaboravljeni.

Dr ERNESTO DE BENEDETTI

Miroslav LUKETIĆ

Doctor Ernesto Benedetti the Italian citizen, came to Bar in 1906 to carry out the duty of a physician in »Montenegrin — Italian society«. In the wars 1912 — 1913 and 1914 — 1916 he had distinguished himself treating the wounded Montenegrin soldiers and he gained sympathies and received recognition of Montenegrin government and people. After the First World War he had returned to Bar and there was again engaged in the same physician's work. His high professionalism and humanity was demonstrated in the treatment of population inhabiting Bar and surroundings. He got married to a Montenegrin girl and had two sons. After Germans had occupied our country in 1941, doctor Benedetti and his family unselfishly helped the Partisan War of National Liberation against the enemy. Fascists had imprisoned him in the concentration camp »Belzenbergen« in Germany, and executed him near Kotor, in 1944. His elder son Rudolf joined the Partisan movement when he was only 16 years of age. People of Bar and surroundings will always remember great merits of doctor Benedetti as a physician and antifascist.